

NAPLÓ

Előfizetési ár:
Egész évre 4 K | Egyes szám ára 4 fill.
Fél " " 2 K | Folyóiratok 6 fillér.
Megjelen minden hétfőn reggel 7 órakor

Felelős szerkesztő:
DERÉKY ANTAL

Igazgató:
ERDÉSZ ZSIGMOND

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., DOHANY-UTCZA 88. SZ.
Közlemények átvétele csak jelzéssel van megengedve

Titokzatos rablógyilkosság Véres szerelmi dráma

A vidéki színészet tagjaihoz!

A vidéki színészet nyomoruságos helyzetével elég bőven foglalkozott az utolsó hetekben a fővárosi sajtó. Száz meg száz érdemes színész néz elkeseredetten, kenyértelenül farkaszemet, a bekövetkező tél ijesztő nyomorával... Ezért a helyzetért a felelősség mindannyiunkat terhel... Hiába kerestük és keressük már évek óta a vidéki színészet gyökeres reformálásának útját, nem találtuk meg; mindig téves és hamis nyomokon jártunk... Romokon építettünk új épületeket, korhadó anyagból, ingadozó alagra... Ne vádoljunk, ne kárhoztassunk érte senkit... Magunk vagyunk az okai... a mi közönyünk, indolenciánk, nemtörődömségünk, mely csak akkor ébred a rideg valóra, mikor már a hullám átcsap fejünk felett és eltemetéssel fenyegeti legjobbjainkat...

Ez így nem maradhat, ezen segíteni kell, még pedig hova előbb és radikálisan...

Ehhez a nagy és nemes munkához, meleg szeretettel és részvétellel, szívesen segédkezet nyújt a „Napló” szerkesztősége és kiadója, akik nem riadnak vissza sem a fáradságtalan munkától, sem az anyagi áldozatoktól, hogy a hajótöréshez közelálló vidéki színészet megmentéséből kivessék kötelező részüket.

Az eszméket tisztázni, a helyzetet szanálni, ez most a legelső feladat.

Erre akar tért nyitni a „Napló”, mely a mai naptól, a régi iránynak megtartása mellett, megnyitja hasábjait a vidéki színészet arra hivatott tollforgatóinak, hogy a helyzet javítására célzó eszmék itt tárgyilagos megvitatás alá kerülhessenek; és ha a vidéki színészet tagjai, — belátva önzetlen törekvéseinket, — annyi szeretettel csoportosulnak majd a „Napló” körül, mint amennyi őszinte jóakarattal, odaadó buzgalommal mi az ügy szolgálatába szegődünk, akkor lehetetlen, hogy közös munkálkodásunknak reális eredménye, a magyar színészet helyzetének kedvezőbbre való fordulása rövid időn be ne következzen.

Ebben a nemes törekvésben számítunk a vidéki színészet támogatására; nem támadni, vádolni, személyeskedni és rombolni, hanem építeni akarunk, higgadtan, tárgyilagosan, mint azt a magyar színészet elárult ügye, erkölcsi reputációja és aggódva féltett művészi jövője követeli...

Szélesebb alpra fektetett programunkat e hó végéig minden egyes szintársulat igazgatóságának és tagjainak megküldjük, egyelőre csak azt jelezzük, hogy lapunk a szükséghez képest 8—12 oldalra fog terjedni, de előfizetési díja nem változik és egész évre csak 4 korona marad, mely a „Napló” kiadóhivatalához, Budapest, Dohány-utca 88. szám alatt postautalványon küldhető.

A „Napló” szerkesztőjének jó hírneve, tapasztalatainak gazdagsága, elismert szakszertű tudása és ügyesretete és a kiadó áldozatkészsége elég biztosítékul szolgál, hogy a vidéki színészet érdekeinek elfogulatlan, tárgyilagos elbirálása és előmozdítása lehessen.

Ezek alapján kérjük és reméljük a vidéki színészet tagjainak lelkes csoportosulását és támogatását a „Napló” körül.

A „Napló” szerkesztősége és kiadója.

A vidéki színészet csődje.

Amit hetekkel ezelőtt megjósoltunk, ime bekövetkezett. A szerződésnélküli színészek egész légiója rója a főváros utcáit, nem beszélve azokról, akik otthon, vagy utolsó szerződésük helyén maradtak, a vidéken. Rendes szokás szerint a színészek az igazgatókra, az egyesület tanácsára hárítják a baj okát, pedig tegye mindegyik kezét a szívére, s ismerje be, hogy a jelen viszás állapot előidézésében mindegyik egyformán hibás. Elismerjük, hogy a közgyűlések jóhiszeműleg változtatják az alapszabályok régi, bevált pontjait, de ha a következmények bizonyítják, hogy a régi jobb volt, mint az új, minden restelkedés nélkül vissza kell térni a régihez. A kerületi rendszer már egyszer a multban csődöt mondott, dacára annak, hogy a felsőbbbség évek óta kísérletez vele s az eredmény, hogy a vidéki színészet úgy erkölcsileg, mint anyagilag határozottan a tönk felé siet. Tekintélyes nagy igazgatók nem tudnak eleget tenni fizetési kötelezettségeiknek, mert a kényes, nagyigényű téli állomáshoz nem kaptak megfelelő nyári állomásokat s miután

ugyancsak a közgyűlés határozata értelmében a nagy téli társulatot egész éven át együtt kell tartani, olyan helyeken is teljes társulattal kénytelenek játszani, ahol legjobb esetben sem vehetik be a társulat felének gageját sem. Midőn a közgyűlés a színházi év kezdetét virágvasárnapról szeptember 1-re tette át és kötelezte az igazgatókat egész éves szerződések kötésére, jöllehet jóhiszeműleg csak a tagok érdekeit tartotta szem előtt, hogy a tagoknak nyáron is biztos egzisztenciájuk legyen, figyelmen kívül hagyta azonban, hogy a színigazgatás üzleti vállalkozás is, s az igazgató legjobban ismeri a városait s legjobban tudja, milyen terheket vehet magára. Ha több terhet oktrojálnak rá, mint a mennyit elbirhat, megbukik s az igazgató bukásával elveszti a kenyerét a színész is. De az igazgatók le is vonták a tanulságot és szerződtek most télire is nyári társulatot. Hogy mennyire nehéz helyzete van most a színigazgatóknak, legjobban bizonyítja az, hogy hárman is visszaadták engedélyüket s az eleddig engedélyezett 32 színigazgató helyett most csak 31 működik. De hozott a mult évi közgyűlés egy még sokkal károsabb határozatot is. Nevezetesen, eltörölte a szerződés ötödik pontját, mely feljogosítja az igazgatót, hogy ha a tag szerződése megkezdésének első hónapjában meg nem felel, úgy joga van az igazgatónak jury elé állítani s ennek ítélete alapján egy havi felmondással elbocsátani. Nos hát ennek a pontnak eltörlése határozottan káros igazgatóra és tagra egyaránt, mert a tehetség nélküli színészt, aki természetesen olcsóbban szerződik, egy évre elhelyezi, viszont kizárja a lehetőségét is annak, hogy az év kezdetén egyszer kimaradt tehetséges tag egy egész éven át valahol elhelyezhető legyen, mert az amugy is megterhelt igazgató nem szerződött a már egyszer betöltött szerepkörre még egy másik színészt. Természetesen ennek viszont a művészet vallja kárát, süllyed az előadások nivója, a közönség lassan-lassan abbahagyja a színházak látogatását, — amit már most is több helyen tapasztaltunk — és a haladás helyett a színművészet alább hanyatlik 10—20 esztendővel, míg illetékes helyen be nem látják a mai rendszer káros voltát. Hozott azonban a közgyűlés a multban egy böles határozatot is, nevezetesen azt, hogy

miután az az időszerint működött egyesületi tagok sem voltak elhelyezhetők, utasítja a tanácsot, hogy az egyesületbe való tagfölvételt újabb határozatig szüneteltesse s csak azt engedélyezte, hogy rendkívül tehetséges jelöltek közül 10 férfit és 10 nőt vehessen fel. De mintha a tanács ezt a határozatot nem ismerne, vagy sohasem látta volna, azóta szinte negligálja és évenként legalább 100—150 új tagot vesz fel. Buriánzik is vigan a színészproletarizmus! Ma, amikor a színésztől már határozott intelligenciát követelünk, találunk az újonnan fölvett tagok, sőt még az igazgatók közt is analfábéta elemeket.

Természetesen azért a tanács kap szemrehányásokat, de viszont azzal érvel, hogy a színészet művészeti és így szabad pálya, s az elől senkit elzárni nem szabad. Helyes! De akkor miért köti meg a közgyűlés az igazgatók kezét, kerületi rendszerrel, határozatokkal és rendeletekkel? És ha már évről-évre százával szaporítják a színészek számát, miért marad az igazgatók száma állandóan változatlan? Hol helyezkedjenek el, hol találnak kenyeret az újonnan felvett vagy az olcsó tagok által kiszorított értékesebb elemek?

Hogy ezen viszás állapotokat megszüntessük, okvetlen szükséges egy rendkívüli közgyűlés összehívása, melynek tárgyai a következők volnának:

1. Felterjesztés a miniszteriumhoz a kerületi rendszer megszüntetése iránt.

2. A színházi év kezdetének szept. 1-ről virágvasárnapra leendő visszahelyezése.

3. A tagfölvételnek bizonyos időre teljes betiltása. (Az iskolák ugyanis eleget termelnek.)

4. A szerződés.

5-dik pontjának a szerződésbe való újra fölvétele a következő módosítással:

„A felmondott vagy jury által elbocsátott tagot az igazgató gageredukcióval többé vissza nem szerződteheti.

5. Néhány új igazgatási engedély kiadása legalább a következő színházi évre, hogy a most tömegesen szerződés nélkül levő értékesebb tagok elhelyezkedhessenek.

Most csak általánosan szölvünk a kérdéshez, azonban legközelebb bővebben és a részletekre is ki fogunk terjeszkedni.

A Napló Mindenütt.

A börtön szegénye.

Hogy csak jelen számunkban írunk a múzeumban történt lopás esetéről, az annak a nem várt revolverlövésnek tulajdonítható, mely Kovács László múzeum-őr kezében dördülve el, kioltotta a „megtévelyedett”-nek életét. Egyébiránt ma sem, egyáltalában nem tennénk említést erről, mivel maga az eset a legközönségesebb rendőri epizód, holmi tolvajlás, mit mi — súlytalanságánál fogva — nem publikálunk. Más ám a börtön szegénye; a börtönön esett blamage: efelett már nem lehet csak úgy kutyafuttában elsiklani. Végre is nem csupán holt fogalom a börtön, hisz ma ez, holnap az kerül belé és távozik onnan és mindkét eset pertraktálás tárgyát képezi; már pedig ha a börtön nem börtön volna, hanem — mondjuk — egy olyan holnap-féle, melybe a ma után kénytelen-kelletlen belé megyünk, akkor senki sem tudná, hogy pl.: Eötvös Bálint dr. már kiszabadult belőle, hogy bank-Kardosék majdnem egészen megszabadultak tőle, hogy Zsarái Manó már rég bent írja a meg nem irandó cikkeit stb. stb. — Sok-sok körülmény, mely mind arra vall, hogy biz a börtön viszketős fogalom s ha csakugyan nem halott: hát meg is szegényíthető. Ahol a gazemberek tovaillantak, megszöktek a börtön elől, ott a börtön volt mindig a győztes. De ahol a börtön nem nyújt elég tétet a vezeklésre és mellette még megnyitvatnák aítaja — melőzve lesz: ott a börtönt szegény éri. Mert Kovács László, aki az utolsó pillanatok előtt annyira kereste a további élet titkát, annyira vágyott ebben a részére megbecsületlen életben tovább loholni, hogy kivetkőzve a zsványgögből, — gentri mivoltáról ne is essék szó! — becsületes szüleitől „elfogadta” azt a 40 koronát, melynél több bizton nem is volt, aki továbbá a legislegvégső pillanatot is — a golyó és az őt üldöző titkosrendőr közötti pillanatot — arra igyekezett felhasználni, hogy tovább éljen, hogy hármily áron élve szabaduljon ki a hínárból, — ez a Kovács László megszegényítette a börtönt. Ő nem fogadtatta be magát. Ő megvetette a börtönt. Ő nem tudta elképzelni, nem tudta elhinni, hogy a börtön után is van-e, létezhetik-e élet. És mintsem egy évig, kettőig börtönben haldoklani, hogy végre egészen meghaljon, inkább egy percig sem tovább! És megszegényítette a börtönt. Pedig ha tudta volna, hogy a börtön után is van élet! Bizony van. De mennyi?! Csakhogy akik ezt még idejekorán tudják, azok nem lesznek múzeum-örök s különösképpen — nem lopnak. Circum dederunt...

A pécskai szent pincéje.

Nyolcszáz liter valódi francia konyak, három hordócska — egyenként 8—10 hektós — bor 1847-ből, alig 200 üveg különféle pezsgő s ugyanennyi üveg malaga s más fajborok, melyek, ha pohárban csillognak, a kanalat úgy lehet beléjük szurni, mint a kenyérbe a kelet. A közönségesebb italokon kívül ez képezte a pécskai szent pincéjének tartalmát, meg — természetesen — azok a sokféle, cifra dobozokba csomagolt, „maiszolni való és drága étkek, melyek elég arányban állnak a felsorolt italok nivójával. Ezek után még csak az szorult megemlítésre, hogy Pécska egy arad-megyei község, az a bizonyos „szent” pedig a község plébánosa: Szathmáry Geyza. Mindebből pedig nyilvánvaló, hogy a plébános urnak manipulálnia kellett — nem éppen plébánoshoz illő módon; nyilvánvaló továbbá, hogy a manipulálás ténye korántsem nevezhető sikkasztásnak, minthogy a pécskai szentnek van ám bőven magánvagyon, mit — nem tudni mi okból — nem ajánlott fel pappá történt felavatásakor Páduai Szent Antalnak; végül, amiképp ez most már természetes folyása is az ügynek: Szathmáry Geyza — amint ezt lapunkkal közlik — még mindmáig szá-

badlában van. Dehát miért lehetne ellenkezőképpen? Hisz csak szabálytalanság történt. Mert hogy három esztendőn keresztül a plébánia pénzét — párbért, adományokat s az összes befolyó pénzeket — elszabálytalanította Szathmáry Geyza, ez csak szabálytalanság s túlságosan erős a kifejezés már akkor is, amikor manipulációnak nevezik a pécskai szent cselekményét. Ő egyébként immár Svájc szabad földjére menekült s valószínű, hogy ott fog meg is telepedni.

Felpofozott gavallér.

Egy vidéki vicinális vonat prűszkölve, zakatolva érkezett be a minap az állomásra. Ebben nincs semmi rendkívüli. A vonatok általában mind prűszkölnek és zakatolnak.

A kupék ablakaiból szakajtó nagyságu kalapok meredtek ki. Ez is megszokott dolog mostanában. Mostanában korzón, kávéházban s mindenféle szakajtókat lát az ember a nők fején.

Az egyik szakajtót bájos, fitos orru asszonyka viselte a fején. — Ujabbán a szakajtókat a fejükön hordják a hölgyek, tehát ez a körülmény sem rendkívüli.

A kérdéses szakajtó elragadóan szép tulajdonosa egy elegáns fiatal ur izmos karjára támaszkodva siklott ki a vonatból, aztán boldogan összesimulva mentek a peronra. Ebben a pillanatban történt a rendkívüli esemény.

Az asszonyka elsápadva összeresztett és fölsikoltott.

Hatalmasan megtermett férfiú toppant a fiatal pár elé és se szó, se beszéd, irgalmatlanul képen vágta az asszonyka kisérőjét, akinek kalapja messze elrepült az esemény színhelyétől. A lovaggá avatott fiatal ur a meglepődöttségtől szóhoz sem juthatott, amikor a második pofon is elcsattant. Ezután a harmadik, a negyedik...

Az asszonyka folyton sikoltozott, az utasok pedig körülvették a dulakodókat, de senki sem mert beleavatkozni a „magánügybe”.

Végre is az állomási rendőr vetett véget a kínos jelenetnek. Nyugodt felsőbbiséggel állt a dulakodók közé s ceruzát, noteszt véve elé, kijelentette:

— Az urak kihágtak a közcsend ellen. Igazolják magukat.

A közrendészeti aktus megtörtént. A marcona férfiú, aki a pofonokat osztogatta, karonragadta a megrémült asszonykát, az elegáns fiatal ur pedig sietve eltűnt a tömegben.

Ez az előzménye annak a tárgyalásnak, amelyben a marcona ur a járásbíró által hozzá intézett kérdésre csak ennyit felelt:

— Az a hölgy az én feleségem volt!...

Katonák és leányok.

Nagytapolcsányban mindenből skandalum keletkezik. Még akkor is, ha katonák jönnek a városba. Most például éppen erről van szó. Nagytapolcsányt megszállották a katonák. Minden házba beszállásoltak néhány közlegényt. Képzeltető, hogy ilyenformán nagy az öröm Nagytapolcsányban. Vannak nők, akik alig férnek a börtönbe.

Mindenki a katonákról és a katonákkal beszél. A civil örások egészen elvannak keseredve. Négy cukorral iszszak ebéd után a feketét. A leányok rájuk se néznek. Csak a katonákra néznek. Még akkor is, amikor nem látják őket. Még akkor is, amikor koromsötét van.

De most nem ezt tesszük szövé, hanem azt, hogy a katonák beszállásolták magukat a Leányegylet helyiségébe is. Pedig ez nem járja. Ez skandalum. Mert, ha van immunitás hely, az az egyleti helyiség. Pláne egy leányegylet. Oda civil férfinek is csak kivételesen szabad a bemenet, hát még katonának. Nekik egy egész leányegylet kell egyszerre.

A leányegyletbe csak tagok léphetnek be. Tagok a beszállásolt katonák? Ha nem, akkor mit keresnek a leányegyletben? És mit találnak?...

IRODALOM MŰVESZET

Gyűlölköm az éjszakát.

Írta: Vértessy Gyula.

Gyűlölköm én az éjszakát,
Csak szenvedést, gyötrelmet ad.
Mert az éj választ föléd el;
Mi, csak nappal vagyunk közel.

Az éj tömlőctartó pribék,
Hozzá én majd csak halni mék,
Vagy hogyha nagy beteg leszek,
Akkor eleget fekhetek.

De addig békén hagyjatok,
Aludni, én nem akarok.
Nyugalmat a nap ad nekem,
Akkor van velem kedvesem.

Az éj tőle elszakit
És aki sirat valakit
Hosszu során az éjszakáknak,
Az nem örül az éjszakáknak.

*) **Fővárosi színházak.** Az alig megnyílt színházakban, máris lázas munka folyik és egyik újdonság a másikat éri, mintha már a saison kellős közepén volnánk. A „Magyar színházban” *Fényes Samu „Álmodozók”* című új darabja nem hozta meg a várt sikert, mert bár magán viseli szerzője nagy tehetsége, szép magyaros irálya nyomát, de annyira hasonlít a Vasgyárhoz, hogy inkább ennek halovány utánzatának látszik. A színház igazgatósága sietett is a hibát jóvá tenni és már pénteken bemutatta a második újdonságát a „Tökfűlkő” című német vigjátékot, mely már nagyobb sikert is aratott. A „Vig-színház” *„A zsiros ügygyel”* jó zsiros fogást csinált pénztári szempontból, de a magyar művészet semmit se vesztett volna, ha ettől a szemzenszedett disznóságtól megkímélték volna. — A „Királyszínház” szerencsésebb fogást csinált a „Mohamed paradicsoma” című francia operettel. A „Nemzeti színház” sem maradt utolsóinak a sorban, mert már pénteken színre hozta *„A boldog matkaság”* német vigjátékot. Tehát öt bemutatott újdonság közül négy idegen terméknek jutott az elsőség és vajjon nem igaz-e még most is a felesleges nótáriusnak az a szegyeteljes mondása, hogy „Magyarország szép föld, ahol mindenféle nyelven beszélnek, még — magyarul is...”

*) **A messinai földrengés,** mely Nagyváradon óriási sikert aratott, most már a vidéki színházak legfőbbjében is színre kerül. A darabot eddig megrendelték: Szabados László, Miklóssy Gábor, Palásthy Sándor, Kiss Árpád és Molnár Gyula szinigazgatók, akik mind a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak róla. A rendkívül hatásos kasszadarab megrendelhető nagyon méltányos árban *Deréki Antalnál*, a „Magyarország” szerkesztőségében, Teréz-körút 19.

*) **Budai szinkör.** Farkas Imre „Az iglói diákok” című magyar tárgyú daljátéka, mely premierejét Kolozsváron érte meg, szombaton került színre a krisztinavárosi szinkörben. A darab a múlt század második felében játszik és a régi magyar diákéletet viszi színpadra. Krecsányi igazgató, aki az előadást a töle megszokott gondossággal rendezte, új jelmezeket és díszleteket készített, melyek hangulatoságukkal nagyban emelték az elért zajos sikert. *Főtü Frída* és *Ternyei hálás szerepeiket teljesen kiaknálták, kivülök még Latabár, Virágh, Tábori, Szegő és Vajda* arattak jól megérdemelt zajos tapsokat.

*) **Színészet Mezőtúron.** Molnár Gyula, az új igazgató, szerdán kezdte meg előadásainak sorozatát Mezőtúron, 28 tagból álló kitünő társulattal. Bemutatónak a *„Tatárjárás”* került színre, melyet a zsufozásig megtelt ház tüntető tetszéssel fogadott. A közönség meggyőződött, hogy komoly törekvést, fegyelmélet, ambiciózus társulattal áll szemben, mely méltó az erkölcsi, mint anyagi támogatásra.

*) **Dunántúli színészet.** Kiss Árpád, a dunántúli városok szinkörületének nagyképzettségű igazgatója kitünő társulatot szervezett, hogy az ottani közönség igényeit mindenben kielégithesse. Műsora az irodalom legújabb termékeinek javát nyújtja, díszletei és ruhátára megletelnek a mai kor követelményeinek. A társulat, — mely Vasvármegyében, Muraszombatban kezdte meg működését, a következő elsőrendű tagokból áll: *Kövy Juliska* állandóan vendég, *Szabolcsy Josef, Salgó Aranka, Asbóth Lili, Héczey Etel, Németh Cornélia, K. Kövy Cornélia, Kiss Árpád, Halász*

Alfréd, Erneyi Emil, Farmossy Sándor, Korda Sándor, Kálmán, Szántó, Jenő és Liptay Lajos.

*) **Színészet Losoncon.** Palásthy Sándor kitünően szervezett társulatának, gondosan rendezett előadásai annyira megnyerték a losonci kényes igényű közönség tetszését, hogy a színház nap-nap mellett zsufozásig megtelik. Legközelebb a „Biboros” címszerepében *Szakács Andor* aratott fenomenális sikert és percekig tartó zajos tapsokat. Mellette *Magas Béla, Várady Márton, Horvát József, Völgyi Rezső és Koss Tibor*, valamint *Kertész, Parlagi, Juszt és Polgár* Rezső tünnek ki. A nők közül *Szász Anna, Halassy Mariska*, és *M. Fekete Rózi* részesültek a közönség zajos elismerésében és kisebb szerepeikben *Miske Aranka, Akos Ilona, Borsody Paula, Vermes Frida, Magyar Rózi* egészítették ki a minden tekintetben sikerült előadást. *„Az édes leher”* Palásthy Sándor igazgatónak és *Tábori Fridának*, a kitünő szubretnek nyújtott alkalmat hamisítatlan művészetük bemutatására, akik falrengető tapsokat váltottak ki a közönségtől minden tekintetben kifogástalan jáékukkal és éneklükkel. A nyílt színen is felhangzó tapsok néha percekig megszakították az előadás menetét. Hozzájuk csatlakoztak *H. Serfőzy Etel* a jeles kómika és *Fekete Rózi*, a férfiak közül *Kertész Sándor, Szabóky Dezső és Várady Márton*, akik mindannyian tehetségük javát fordították az előadás sikerére, melyhez *Juszt Gyula, Sebestyén, Varga és Sarlay*, valamint *Borsody Paula* és *Rózsa Ilonka* is hozzájárultak.

Blum Lajos

kőfaragó- és sirkőüzlete

Budapest, VIII., Köztemető-ut 4.

Magyar művészek által tervezett művészi sirmélekek állandó kiállítása. Márvány, gránit- és syenit

sirmélekek

egyszerű és díszesebb kivitelben kapható.

„UJ IDŐK” KÁVÉHAZ

Váci-körút 45. sz. (Nagymező-u. sarok.)
Esténkint

SOVÁNKA

Antal hegedűművész 12 tagu czigányzenekarával
hangversenyez.

Hétfőn pont 10 órakor: Mendelssohn, Andante és Finales, Wieniawsky, Souvenir de moscou, Hubay III. csárdajelenet. (Biró uram.)

Művészet a kereskedelemében.

(A kormány 2000 koronát adott.)

Angol-, Francia- és Németországban mér rég-idők óta kultivált művészeti-ipar a kirakat-rendezés. Néhány hónap előtt a mi kereskedőink is megpróbálkoztak ennek az eszmének az érvényesítésével és habár a dolog etikai szempontból tényleg várakozáson felüli sikert eredményezett: a nálunk megtartott kirakatverseny semmi súlyjal sem vonatkozott kereskedelmünk előbbre vitelére, nagyobb szabásúvá tételére, mivel — hisz a mi viszonyaink közepette természetes is — ily irányú célja nem is volt. De nem is lehetett. Valószínű ugyan, hogy provinciális, illetve egyéni intenciók öveztek az egyes kiállításokat, de még ily szűk keretben sem értek el kereske-

LÖWY JÓZSEF Sirkőraktárában 10 K-tól feljebb remek kivitelű sirkővek rendkívüli nagy választékban kaphatók.
Budapest, II., Fő-utca 88. sz. (Pálffy-tér mellett) saját házában

Minden e szakmába való munkát, temetői javítások, vésések és aranyosok utányosan és lelkiismeretesen készünek.

HIREK.

A hétről,

Igazságok.

Vannak emberek, akik azt tartják, hogy mind bolond az, aki többet dolgozik, mint amennyit muszáj. Vannak aztán olyanok is, akik már azt mondják, hogy mind bolond az, aki egyáltalán dolgozik.

No, már most melyiknek van igaza? Egyiknek sem!...

Vannak emberek, akik megélnék anélkül, hogy dolgoznának, küzdenének, fáradnának, izzadnának. Ezek kétségkívül irigylésre méltó, bolondul szerencsés emberek, akik ezen kiváltságuk folytán igyekeznek is kihasználni az élet minden apró és nagy örömét.

Ezek az emberek tudják, hogy miért élnek.

Vannak emberek, akik nem tudják, hogy miért élnek. Ezeket sajnálni kell, szánni és megérteni.

És többre, ezerszer többre kell becsülni a szegénységet, a nyomort, mint a léha fényűzést, a dologtalan élvhajhászást.

Vannak emberek, akik életükben tán egyetlen rossz, kellemetlen napot sem éltek át, míg vannak mások, kik a jót, a kellemest soha sem érték el és soha sem találták föl.

Ez két véglet, ez két szélsőség, de amelyek között világos a különbség és kellőképpen értékelhető az egyik is, a másik is.

És ha vannak fájdalmas arcu, melancholikus lelkű emberek, ezen ne csodálkozzunk, hanem gondolkozzunk azon, hogy mi ennek az oka és miként lehetne ezen segíteni?

A nagy hajszában, tülekedésben álljunk meg egy percet és vigasztaljuk meg a nyomorultakat.

Véres szerelmi dráma.

Véres szerelmi dráma történt Nagyszalontán. Egy szerelmes szabólegény gyilkos merényletet követett el szive bálványára ellen, aztán magára szegezte revolverét.

Szentmiklósi Kálmán szabómester, néhány év előtt műhelyébe fogadta Varga Lajos szabósegédet. A romantikus hajlamu fiatalember alig melegegett meg új helyén, feltűnő módon Szentmiklósi fiatal felesége után vetette magát. A gazda már kezdetben észrevette, hogy az érzélgős legény túl sokat forgolódik az asszony körül, de bizott a felesége becsületes hűségében és csak mosolygott a szerelmes fiu vergődésén. Varga Lajos azonban komolyan udvarolni kezdett az asszonynak. Szentmiklósiné pedig félt, hogy felzavarja a családi békességet s ezért inkább eltitkolta az ura előtt a legény vakmerő szerelmi mesterkedéseit s így hónapokon át tartott a Varga Lajos reménytelen szerelmi vívódása.

Néhány hét előtt feltűnt a gazdának Varga izgatott viselkedése s figyelni kezdte, hogy mi okozza a fiu nyugtalanságát. Csakhamar rájött, hogy a forró szívű lovag most már veszedelmes a feleségére is, de az egész nyugalmas családi életre is. A szabómester ekkor kiadta az utját Varga Lajosnak. A szerelmes fiatalember sző nékül tudomásul vette a felmondást és két hét múlva kilépett a műhelyből, de

tovább is Nagyszalontán maradt. Állandóan a Hidas-utcán a Szentmiklósiék lakása körül bujkált.

Tegnap kora délután Szentmiklósiné a házuk kapujában egy barátójával beszélgetett, amikor egyszerre eléjük toppant Varga Lajos és odaszólt a szép asszonyhoz:

— Elkészült-e már az utolsó órájára?

Az ismerős hangra sikoltva fordult vissza a fiatal asszony. Ebben a pillanatban Varga Lajos revolvert rántott elő és négy-szer az asszonyra lőtt. A négy lövés közül három golyó talált. Egy golyó a fiatal asszony mellét ütötte át, egy a füle alatt a koponyájába, egy pedig a hónaljába furdott.

A revolveres merénylet óriási izgalmat keltett. A népes utcán összefutottak a járőkelők. A szerencsétlen asszony nagy vértócsában rogyott össze a kapu előtt. A merénylő szerelmes pedig futva menekült a Népkerth felé. A nép mindenütt a nyomában üldözte a gyilkost. Az izgalmas hajszában már-már ugylátszott, hogy sikerül kézrekeríteni, de a merénylő váratlanul mégis eltűnt a kert bokrai közt üldözői elől és a református temetőbe futott, ahol az anyja sírján kétszer föbelőtte magát.

Az életveszélyesen sérült asszonyt dr. Sarkadi Sámuel orvos vette ápolás alá, de állapota oly súlyos, hogy alig van remény életbenmaradásához. Súlyos sebeivel a legközelebbi vonattal a gyulai közpórházba szállították.

Varga Lajosnak mind a két golyó a mellébe furdott és teljesen széttronsolta a tüdejét úgy, hogy most már az utolsó perceit éli, a nagyszalontai kórházban szállították.

A szerelmes legény zsebében egy levélpapíron a következő sorokat találták:

Közös elhatározással halunk meg. Ne boncolják fel a holttestünket.

Szentmiklósi a legjobb viszonyban élt a feleségével s akik ismerték a csinos fiatal asszonyt, valószínűtlennek tartják, hogy tudomásával történt volna a merénylet. Az egész városban nagy a részvét a szép fiatal menyecske és az ura iránt.

A gyilkos pálinka. A fővárosban s az ország minden egyes részén előfordult tömeges pálinkamérgezések, úgy látszik, nem szolgáltak intő példa gyanánt, a közigazgatási hatóságoknak. Erre vall az, hogy Fehérvármegye területén a napokban ismét meghalt egy ember methylikohol-mérgezés következtében. Moór községben történt az eset. Az irtózatot kinok között elpusztult ember Prohászka Jakab kádársegéd. A vizsgálat során Szőke Károly moóri járásbíró és dr. Herz Oszkár székesfehérvári törvényszéki orvos megállapították, hogy a különben is alkoholista embert faszesz-mérgezés ölte meg. A pálinkát pedig a moóri keresztény fogyasztási szövetkezet hozta forgalomba. Ennek a szövetkezetnek elnöke Schweighardt Veremund kapuczinusrendi főnök. A vizsgálat kiderítette, hogy a szövetkezet a gyalázatosan kimult Atlantától vásárolta a mérges szeszt. A tömeges pálinkamérgezésekkel az egész fővárosi és vidéki sajtó foglalkozott, a methylyt mégis derüre-borura árusították. Az elmúlt héten

szintén gyanus körülmények közt halt meg egy ember. Azt hiszik, hogy ezt is a szövetkezet pálinkája ölte meg. Többben pedig súlyos betegek lettek a mérges pálinkának, amelyből a vizsgálóbíró százharminczhat litert foglalt le a szövetkezet pinczéjében. Az elhunyt Prohászka beleit most megvizsgálás végett felküldték dr. Felletár országos bírói vegyészhez. A vizsgálat addig is, míg ez a jelentés megérkezik, folyik tovább.

Hallatlan olcsó zeneoktatás. A zeneoktatás olcsóbbá tételén fáradozik számos zeneiskola. Üdvös, hogy a zene tanulása mindenki által könnyű szerrel hozzáférhetővé tétetik, de olyan olcsón, mint a Sternberg Armin és testvére, császári és királyi udvari hangszergyáros cég végezteti a zeneoktatást egy elsőrangú zeneintézetben, a Magyar Nemzeti Zeneiskolában, alaposan, okleveles zenetanárok által, még senki sem vállalkozott.

Nevezett cég ugyanis fennállásának 25-ik évfordulója alkalmából minden vevőjét, aki a múltban nála hangszer vásárolt és aki ezután ezen ismert cégnél vásárol, 3 havi ingyenes zeneoktatásban részesíti, még akkor is, ha a hangszeret árára való tekintet nélkül harmadizigleni rokonai vásárolták.

Kiadja:

A „NAPLO” UJSÁGVÁLLALATA.

Szívbeteg és vérérdénylomeszesedés ellen Finson-féle vízlampafűrészt alkalmaz dr. Hönig Izó villanygyógyító intézetében (Budapest, IV., Károly-körút 24.) Ezt az eljárást a koppenhágai Finson intézetben több mint ezer szívbetegnél sikerrel alkalmazták, hazánkban először dr. Hönig próbálta ki és a javult és gyógyult betegek egész sora igazolja ezen kényelmes és fájdalommentes gyógyeljárás sikerét szívbillentyűbeteg, szívizomgyulladás, vérérdénylomeszesedés, ideges szívjárvás és szívzorongási rohamok (asthma, angina ectorpis) esetében.

Gyerünk a

„Gambrinus” étterembe

Erzsébet-körút és Wesselényi-utca sarok. — Az első-kelő közönség találkozó helye.

Naponta nagy katonazene.

Hetente háromszor a budapesti I. honvéd gyalogszázad zenekara játszik, dezeri Bachó István karnagy vezetésével.

Elsőrendű étterem. Kínáló konyha. Pompás italok.

Természetes torró-meleg kénes forrástó

a Thermál-szálloda földszintjén, **iszapborogatások, kő-, és kádfürdők** a Nagyszállóda földszintjén. Gondos pensió. A téli évadra vonatkozó felvilágosítás végett forduljon a budai Szent Lukács-fürdő igazgatóságához.

Kristály

forrás-ásványvíz étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz.

Kodosi A.

Aréna kávéházában

(Aréna-ut és Damjanich-utca sarok.)

Május 1-től kezdve minden este külföldi körutjáról visszaérkezett **hirneves**

Rácz Gyula

teljes zenekarával hangversenyez.

Jászapáti

Kaszás Lajos

étterme

Budapest, VII., Rákóczi-ut 46.

A fővárosi és vidéki közönség kedvenc találkozó helye. Pompás magyar konyha, saját termései balatonvidéki borok, figyelmes kiszolgálás.

Legjobb benzinmotoros

cséplő-készletek csakis

Kállai Lajos motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

Kaphatók. — Tessék diszkrétlapot kérni

HAZAI IPAR

Kérmunkák előrajzolt kezdett és kész kivitelben, továbbá hozzávaló kelmék és anyagok legjobban olcsó árak mellett kaphatók

GERTLER-nél, József-körút 75.

A Mármaroszi Szővő és Hímző iskola készítményei. Egyedüli elárúsító hely. Vidékre árjogyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR.

Arverésen vett régi és új, legolcsóbbtól a legjobb minőségig. Ugyintzint amerikai íróasztalok, mahagoni háló-, ebédlő- és uri szobák, angol börgarnitúrák, szalanganitúrák, szőnyegek, csillárok, petróleumlámpák, olajfestmények és irodai berendezések legolcsóbban beszerezhetők

Ancsel és társánai,

Dob-utca 22.

Figyelmeztetés!

Kérjük, ne tessenék a bevásárlásnál egyszerűen egy csomag, vagy ládika „cikóriát”, hanem határozottan:

„Franck”

féle gyártmányt kérni, oly végből, hogy a mindenkor egyenlő és legjobb minőség iránt meg legyen a kellő biztosítéka. — Ügyeljen emellett a védjegyekre és aláírásra, mert csomagolásunkat azonos színekben és papírban, valamint hasonló nyomtatással utánozzák.

Franck Henrik Fiai
Kassa.

Ön bérel
egy ócska zongorát vagy pianót és **kidob**
havonta 12.— vagy 16.— korona kölcsöndíjat, végre pénzt kiadta, zongorája nincsen.

Ha fizet
havonta 20.— koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb, ércpáncceltűkés, keresztúros, új zongorát vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezést, nem lekötözteti bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. Ezen ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA” részvénytársaság
(Igazgató: STERNBERG DEZSŐ)
zongoraszállási és kölcsönző telephely. Eufon (létszám nélküli) legelőkeltebb gramofon- és művészlemezok föltámasztása.

Budapest, VI., Teréz-körút 1. sz. alatt
(Király-u. sarok, az Ország. Zeneakadémia közelében)
Telefon 4-81. * * * Telefon 4-81.
Zongorák becsordolása, javítása, hangolása legkülönlegesen. — Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.